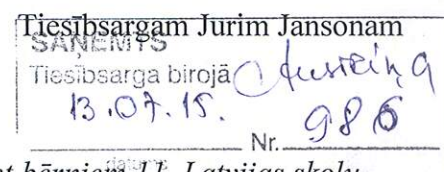

		k. 07 -nr- 2015	
1	2	3	4
5	6	7	8

Latvijas Ārstu biedrība

LATVIAN MEDICAL ASSOCIATION
LETTISCHER ARZTEVEREIN
SOCIÉTÉ DES MÉDECINS DE LETTONIE
SKOLAS IELA 3, RĪGA, LV-1010, LATVIJA
REĢ. NR. 40008000051
TĀLR. +371 67220661 • FAKSS: +371 67220657
E-PAKSTS: LAB@ARSTUBIEDRIBA.LV
WWW.ARSTUBIEDRIBA.LV

Saeimas priekšsēdētājai Inārai Mūrniecei,
Ministru prezidentei Laimdotai Straujumai,
Veselības ministram Guntim Belēvičam

Rīgā, 2015. gada 14. jūlijā Nr. 01.23.2/138

Par iespējamu noziedzīgu nolaidību un iespējamu vardarbību pret bērniem 11. Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku ģenerālmēģinājumā

Vērtējot notikumus 11. Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos, Latvijas Ārstu biedrība aicina izskatīt atbildīgo Izglītības un zinātnes ministrijas darbinieku rīcību, kā arī izvērtēt atbildīgo Izglītības un zinātnes ministrijas amatpersonu, tostarp Izglītības un zinātnes ministres, IZM valsts sekretāres vietas izpildītājas Evijas Papules un Valsts izglītības satura centra direktora vietnieces Agras Bērziņas, atbilstību amatam.

Pirmais iemesls, kā dēļ nopietni ir jāizskata organizatoru darbība, neapšaubāmi ir IZM nepamatotā vēlme Dziesmu svētku pasākumam sapulcēt pārmēra lielu dalībnieku skaitu, veidot pārspīlētu programmu ar ļoti lielu dažādu mēģinājumu un koncertu skaitu. Zināma daļa bērnu vienlaikus piedalās vairākos koros vai vienlaikus piedalās pūtēju orķestrī, līdz ar to viņiem mēģinājumu un koncertu skaits ievērojami pārsniedza bērnu fizioloģiskās iespējas. Estrādē bērni tika sablīvēti, rēķinot 0,7 metrus uz bērnu, bija neticama šaurība. Katram cilvēkam (īpaši bērniem) ir sava komforta zona. Sveša cilvēka atrašanās šajā zonā vismaz 10–20% bērnu rada nopietnu stresu, protams, lielākā daļa bērnu komforta zonas pārrāvumu panes visai labi. Jāpiebilst, ka komforta zonai lielākai būtu jābūt pie statiskas slodzes, proti, stāvot vajag lielāku telpu nekā sēžot.

Nav pārāk grūti izskaidrot notikumus ģenerālmēģinājumā ar lielu pagībušo bērnu skaitu, pamatojot to ar visceru-viscerālo refleksu, kas atsevišķos gadījumos izpaužas kā reflektora tieksme atkārtot redzēto vai dzirdēto. Tipiskā formā šis reflekss izpaužas teātrī – tiklīdz viens ieklepojas, zālē citi atsaucas ar kāsu. Vēl efektīgāk šo refleksu var redzēt, kad telpā kāds sāk vemt – nelaba dūša būs visiem. Ja IZM ierēdnes būtu vēlējušās uzzināt iespējamus riskus, Latvijas Ārstu biedrība būtu piedāvājusi speciālistus ar nepieciešamajām zināšanām. Tomēr šīs zināšanas liecina, ka esam izvairījušies no ļaunāka scenārija – pasākums ar simts bērnu ģībšanu, prom nešanu varēja beigties ar paniku – mēģinājumu bēgt. Iedomājieties, kas būtu noticis, ja kaut 100 bērnu sāktu panikā no estrādes bēgt.

Kaut arī mūsu rīcībā esošā informācija liecina, ka dzeramā ūdens krājumi bija pietiekami, bērniem nebija pietiekami izskaidrots, ka šādos pasākumos un pie psihoemocionālas pārslodzes jādzer ievērojami vairāk. Jādomā, ka visceru-viscerālais reflekss nostrādāja kā panika uz hipovolēmijas (nepietiekamas šķidruma uzņemšanas) un ilgstošas statiskas slodzes fona.

Otrs iemesls ir nesavlaicīga lēmumu pieņemšana un izvairīšanās no atbildības, kam spilgtākais piemērs ir Dziesmu svētku gājiena atcelšana, bet pēc tam atļaušana – ka visi, kas paši vēlas, var iet. Izglītības un zinātnes ministre pilnībā atteicās no atbildības, bet vienlaikus no pasākuma loģistikas, organizācijas, transporta organizācijas.

Kas būtu noticis, ja Rīgas domes izpilddirektors būtu vēl atcēlis satiksmes ierobežojumus? Patiesībā rūpēs par bērnu veselību Izglītības un zinātnes ministre varēja nepieļaut Dziesmu svētku Noslēguma koncertu, kur bija visas tās pašas pārslodzes (statiskās slodzes, sablīvētības) problēmas kā ģenerālmēģinājumā, bet nebija ne mazākā iemesla aizliegt svētku gājienu. Savukārt ministrei bija jāredz, ka svētku gājiens ieplānots pārlietu agri, ka bērni nebūs izgulējušies un atpūtušies, un svētnu gājiens vienkārši bija jāpārceļ uz vēlāku laiku.

Notikumi 11. Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos ir rezultāts ilgstošai Izglītības un zinātnes ministrijas attieksmei pret bērnu veselību:

- tiek darīts viss, lai mācību programmās netiktu iekļauta veselības mācība, lai bērniem nemācītu veselības pamatus arī citos priekšmetos, vēl vairāk – lai publiski veselības mācību diskreditētu par *prezervatīvu mācību*;
- IZM valsts sekretāre Sanda Liepiņa un viņas vietniece, pašreizējā IZM valsts sekretāres pienākumu izpildītāja Evija Papule gadiem ir darījušas visu, lai nepieļautu nedēļā 3. un 4. sporta stundas ieviešanu, kā arī novērtēšanas kritēriju ieviešanu sporta nodarbībās. Līdz ar ministrijas nihilistisku attieksmi pret fiziskajām aktivitātēm pašreizējais bērnu veselības stāvoklis ir ar tendenci uz lieko svaru, mazkustību, diabētu, kardiovaskulāru mazspēju, stājas defektiem utt., kas, protams, rada arī vieglāku veselības ievainojamību, kā tas tika novērots Dziesmu svētku ģenerālmēģinājumā;
- IZM pilnībā ignorē profesora Ivara Vanadziņa pētījumus par gaisa kvalitāti skolā (renovētās skolās ogļskābās gāzes koncentrācija daudzkārt pārsniedz maksimālo normu), par indīgu ķīmisko vielu klātbūtni klases krāsās un mēbelēs. Vairākas konferences par šo tēmu IZM augstākā vadība ir demonstratīvi ignorējusi;
- IZM attieksmi pret veselīgu uzturu skolēniem varētu klasificēt kā kategorisku pretestību veselīga uztura programmai skolā;
- IZM amatpersonas nekad nav prioritizējušas veselu un gudru bērnu, bet diskutējušas tikai par skolotāju algām un izglītības saturu.

Latvijas Ārstu biedrība pēta notikušo, lai noskaidrotu, vai notikušais 11. Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku ģenerālmēģinājumā ir vai nav vardarbība pret bērniem, kā arī pieļauj iespēju vērsties Ģenerālprokuratūrā ar lūgumu izvērtēt, vai nav notikusi noziedzīga nolaidība.

Ar cieņu,

Pēteris Apinis,

Latvijas Ārstu biedrības prezidents